

РЕШЕНИЕ

№ 745

гр. София, 28.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на дванадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Зорница Хайдукова
Валентин Бойкинов

като разгледа докладваното от Иван Иванов Въззивно търговско дело № 20221001000168 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 294, във връзка с чл. 258 и сл. от ГПК.

Въззивното производство е образувано по въззивната жалба на „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил срещу решение № 25 от 9.04.2019 г. по т.д. № 82/ 2016 г. на Окръжен съд - Перник в частта му, с която „Екофорсис“ ЕООД - гр.Кюстендил е осъдено да заплати на основание чл.125, ал.3 от ТЗ на Д. А. В. и на В. С. В. и Н. С. В., действащи ч., всички от гр.***, област ***, сумата 16 250 лева на всеки един от тях, представляваща съответната на квотите им част от сумата 50 000 лева - част от общата стойност на дела от имуществото на дружеството - 226 074 лева, притежаван от техния наследодател С. В. В., починал на 3.04.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 9.11.2017 г.

Въззивникът е подал въззивна жалба и срещу решение № 40 от 3.06.2019 г. по същото дело, с което е допусната поправка на очевидната фактическа грешка в решение № 25 от 9.04.2019 г., като в диспозитива му е добавено : „Отхвърля насрещния иск с правно основание чл. 145 от ЗЗД, предявен от „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил срещу Д. А. В. и В. С. В. и Н. С.

В., действащи ч., за разликата над сумата 4 000 лева до пълния предявен размер от 50 000 лева, като неоснователен и недоказан.

С решение № 264 от 28.01.2020 г. по т.д. № 3761/ 2019 г. на Софийския апелативен съд, търговско отделение, 9 състав решение № 25 от 9.04.2019 г. е обезсилено в осъдителната му част, с която е уважен предявения от Д. А. В. и на В. С. В. и Н. С. В., действащи ч. първоначален иск по чл. 125, ал. 3 от ТЗ и делото е върнато на първоинстанционния съд за

произнасяне по кумулативно съединените искове с правно основание чл. 125, ал. 3 от ТЗ и чл. 133, ал.1 от ТЗ.

С решение № 60 160 от 11.02.2022 г. по т.д. № 1934/ 2020 г. на Върховния касационен съд, I т.о. е обезсилено решение № 264 от 28.01.2020 г. по т.д. № 3761/ 2019 г. на Софийския апелативен съд, търговско отделение, 9 състав, с което е обезсилено като недопустимо решение № 25 от 9.04.2019 г. по т.д. № 82/ 2016 г. на Окръжен съд - Перник в осъдителната му част, с която на основание чл. 125, ал. 3 от ТЗ „Екофорсис“ ЕООД е осъдено да заплати на всеки един от ищите Д. А. В., В. С. В. и Н. С., последните двама представлявани от първата, като техен законен представител, сума в размер на 16 250 лева и делото е върнато на същия съд за произнасяне по обективно кумулативно съединени искове с правни основание чл. 125, ал. 3 от ТЗ и чл. 133, ал. 1 от ТЗ. Делото е върнато на друг състав на Софийския апелативен съд за произнасяне по двете въззивни жалби на „Екофорсис“ ЕООД в съответствие с указания действителен предмет на спора.

В изпълнение на правомощията по чл. 294 от ГПК настоящият състав на въззивната инстанция приема следното.

Оплакванията за незаконосъобразност на основното решение в обжалваната част са основани на твърдението за необоснованост, допуснати съществени процесуални нарушения и противоречие с материалния закон.

Необоснован бил извода, че към 30.04.2016 г. стойността на „чистия актив“ е бил 696 000 лева, основан на кредитирания от съда междинен счетоводен баланс към 30.04.2016 г., а не коригирания баланс, представен в с.з. на 10.05.2018 г. В баланса към 30.04.2016 г. били допуснати съществени фактически и счетоводни грешки, според изричното изявление на съставителя му и забележките, отразени в заключението на експертизата. Не ставало ясно как изрично оспорените от ответника годишни данъчни декларации, ГФО и оборотни ведомости, съставени при

- 3 -

нередовно водено счетоводство и без спазване принципа на документална обоснованост, допринесли за крайния извод за достоверност на оттегления междинен счетоводен баланс. Според коригирания баланс към 30.04.2016 г. финансовия резултат бил загуба в размер на 281 359 лева, което било констатирано и в заключението на експертизата.

Относно претенцията за присъждане на дивидент не били налице предпоставките в чл. 133, ал. 1 от ТЗ - решение за изплащане на дивидент и определяне на неговия размер можело да вземе само общото събрание на съдружниците, не и съда. Освен това нито се твърдяло, нито се установило дружеството да е било на печалба към края на финансовата 2015 г.

Неправилно била присъдена законна лихва върху претендираната сума, считано от 9.11.2017

г., когато ищцата Д. В. представила четири класъора хаотично сортирани документи, представляващи „счетоводната и търговска документация“ на дружеството. Порази недобросъвестността на тази ищца дружеството било обективно възпрепятствано да състави достоверен междинен баланс към 30.04.2016 г., поради което и не следвало да му се вменява отговорност за забава.

По отношение на насрещния иск по чл. 145 от ТЗ мотивите били бланкетни, без съобразяване на отделните „пера“ на претенцията и доказателствата, свързани с тях. Правилно била преценена единствено претенцията за възстановяване на получената и неотчетена цена на лекия автомобил. При условията на пълно и пряко доказване по делото се установили претендираните от ответника суми, представляващи претърпени от дружеството вреди, изразяващи се в неблагоприятно засягане на имуществената му сфера, настъпили поради действията на починалия управител.

Противно на приетото от съда, извършването на последваща счетоводна инвентаризация от дружеството не било елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 145 от ТЗ. След смъртта на управителя, включително и до момента, въпреки проявената от новия управител активност, не било възможно да бъде направен точен и пълен опис на активите и пасивите на дружеството. Претендираните вреди и липси били установени с първични счетоводни документи - извлеченията, предоставени от обслужващата банка, показващи движенията на паричните средства от банковите сметки. Констатацията на съда, че след като не можело да се извърши инвентаризация, отговорност от управителя по принцип не можело да се търси, водела до абсурдния извод, че ако управителят е създал с действията и бездействията си невъзможност да

бъде извършена инвентаризация, то той напълно ще се освободи от отговорността си по чл. 145 от ТЗ.

Молбата е решението да бъде отменено в обжалваните части и бъде постановено ново решение, с което искът по чл. 125 от ТЗ да бъде отхвърлен изцяло, а насрещният иск по чл. 145 от ТЗ да бъде изцяло уважен.

Ответниците по въззивната жалба Д. А. В. и В. С. В. и Н. С. В., действащи ч., всички от гр.***, област ***, чрез пълномощника адвокат Е. С., я оспорват като неоснователна.

По иска с правно основание чл. 125 от ТЗ правилно съдът кредитирал заключението на вещото лице за да приеме, че дружествения дял на починалия съдружник е 226 074 лева, при съобразяване с данните в последния ГФО за 2015 г., според който към 31.12.2015 г. печалбата на дружеството е била 884 000 лева. Представените от ответника междинни отчети са били съставени еднолично от съдружника „поел“ дела на починалия съдружник, с цел да извлече от тях полза в свой интерес, като намали стойността на наследствения дял. Според уточнението на вещото лице, всички вписани в ГФО за 2015 г., вземания вече са били отнесени като загуба за дружеството, но липсва решение на общото събрание, поради което няма как да се приемат за одобрени, а липсват и доказателства тези вземания да са

несъбираеми, за да бъдат отнесени като загуба.

Решението било правилно и по отношение на иска по чл. 145 от ТЗ. Отговорността за вреди, настъпили във връзка с управлението на дружествените работи, можело да носи само управителят, не и неговите наследници, тъй като тази отговорност била лична.

Претендираните имуществени вреди били за периода 2011 г. - 2014г., за който в съставените ГФО са били отразени всички сделки, извършени от управителя, включително и заемите, представляващи вземания за дружество, затова и нямало основание да се търси отговорност на управителя. Освен това ако действително са били налице твърдяните виновни без/действия, дружеството би следвало да предявило иска приживе на управителя. Всички действия на управителя били извършени със знанието и съгласието на дружеството и в негов интерес, още повече, че управителят е бил и съдружник в това дружество.

Според заключението на експертизата всички преводи са били извършени с надлежно записано основание. По отношение на сумите, изтеглени в брой от управителя, тегленията са били осчетоводени по сметка 501 - приход на каса, което съответствало и на оборотните ведомости за периода 2011 г. - 2015 г. Ответникът не доказал вземанията

- 5 -

да са несъбираеми, за да се приеме, че по този начин управителят е нанесъл вреда на дружеството.

Молбата е въззивните жалби да бъдат оставени без уважение.

Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав приема, че е надлежно сезиран само с въззивна жалба срещу основното решение по делото по следните съображения.

В обстоятелствената част на въззивната жалба с вх. № 3487 от 25.06.2019 г. не са релевирани оплаквания срещу решаващия извод на съда, че пропуск, допуснат при изготвянето на съдебния акт, с който се е произнесъл по съществото на спора, е довел до несъответствие между формираната истинска воля на съда и нейното външно изразяване в диспозитива на решението. Доводите в жалбата следва да бъдат възприемани като допълнително уточнение на изразеното в обстоятелствената част на въззивната жалба с вх. № 2717 от 20.05.2019 г. несъгласие на въззивника с отхвърлянето на насрещния иск с правно основание чл. 145 от ТЗ за разликата над уважената част до пълния предявен размер. Затова и с произнасянето по първата от двете жалби въззивният съд ще изложи съображения по основателността на оплакванията срещу изводите на първоинстанционния съд, мотивирали отхвърлянето на иска до пълния предявен размер.

Въззивната жалба с вх. № 2717 от 20.05.2019 г. следва да бъде преценявана като процесуално допустима - подадена е в установения процесуален срок от страна в процеса,

която има правен интерес от обжалването на самостоятелни части от подлежащ на въззивен контрол валиден и допустим съдебен акт.

При обсъждането на основателността ѝ съобрази следното.

В исковата молба Д. А. В. и В. С. В. и Н. С. В., действащи ч., всички от гр.***, област ***, твърдели, че са наследници по закон на С. В. В., починал на 3.04.2016 г., който бил съдружник в „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил с дялово участие 25% от капитала на дружеството.

От справка в търговския регистър се установило, че по партидата на дружеството са били вписани промени, според които дружествения дял на починалия съдружник е бил „поет“ от другия съдружник „Еко Булинвес“ ЕООД. С оглед разпоредбата на чл. 129, ал. 1 от ТЗ било недопустимо другите съдружници да обсебват дяловете на починалия съдружник.

Дружеството имало задължение да изплати еквивалента на стойността на

дела съгласно счетоводния баланс към края на месеца, в който е настъпила смъртта на съдружника.

Според последния ГФО за 2015 г. актива на дружеството бил 884 000 лева, която сума съвпадала с размера на неразпредЕ.та печалба, включена в пасива на дружеството.

Дружеството притежавало поземлен имот № 675 с площ от 2 500 кв.м. в м. Душкевица“ на с. Сапарево, община Сапарева баня, област Кюстендил и било собственик на 66 % от капитала на „Германея Екоел“ ООД.

Молбата към съда била да осъди „Екофорсис“ ЕООД да заплати при равни дялове сумата 50 000 лева, предявена като частичен иск от сумата 221 000 лева, представляваща стойността на дружествения дял и припадащата се част от неразпредЕ.та печалба на починалия съдружник С. В. В., съобразно дяловото му участие - 25% от капитала на дружеството, ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане.

Ответникът „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил оспорил иска като неоснователен.

Претенцията размерът на дружествения дял да бъде определен въз основа на представения от ищите ГФО за 2015 г., като получат дял и от „неразпредЕ. печалба“, „право на дивидент“, както и дял от пазарната стойност на недвижим имот и проект за изграждане на МВЕЦ противоречала на чл.125, ал.3 от ТЗ.

Молбата към съда била искът да бъде отхвърлен като неоснователен.

При условията на чл. 367, ал. 4 от ГПК ответникът предявил срещу ищите насрещен иск с правно основание чл.145 от ТЗ за сумата 50 000 лева - част от сумата 996 112 лева, представляваща общия размер на имуществените вреди, причинени на дружеството в резултат на действията и бездействията на наследодателя на ищите, извършени в качеството му на управител.

Според ищеца по насрещния иск в периода 2011 г. - 2014 г. покойният управител превел от сметките на дружеството на две свои лични сметки сума в общ размер 250 000 лева, както следва : 1) по сметка ***** : през 2011 г. - 10 256.41 евро ; през 2012 г. - 30 000 евро и 70 000 лева ; през 2013 г. - 5 128.21 евро ; през 2014 г. -

5 128.21 евро и 42 000 лева ; 2) по сметка ***** : през 2012 год. - 2 564.10 евро и 32 960 лева. Тези суми не са били върнати на дружеството.

На различни лица раздал необезпечени заеми в общ размер 141 730 лева.

На 23.02.2016 г. продал лек автомобил „Хюндай“ с рег. № *****, собственост на дружеството, за сумата 60 000 лева, която не внесъл по

- 7 -

сметките на дружеството.

Извършил тегления от сметките на дружеството, без да използвал получените пари за нуждите на дружеството, като след смъртта му никаква касова наличност не била предадена на дружеството. Неотчетените касови тегления били в общ размер 544 382 лева (135 600 лева и 208 989 евро).

Молбата към съда била да осъди ответниците по иска да му заплатят сумата 50 000 лева - част от сумата 996 112 лева, представляваща общия размер на имуществените вреди, причинени на дружеството, в резултат на действията и бездействията на наследодателя на ищците, извършени в качеството му на управител. Изрично заявил искане за извършване на съдебно прихващане на сумите по насрещния иск с евентуално вземане на ищците по първоначалния иск.

В писмения отговор ответниците по насрещния иск го оспорили като неоснователен.

Отговорността за вреди, настъпили във връзка с управлението на дружествените работи, можело да носи само управителят, не и неговите наследници, тъй като тази отговорност била лична.

Претендираните имуществени вреди били за периода 2011 г.- 2014 г., за който в съставените ГФО са били отразени всички сделки, извършени от управителя, включително и заемите, представляващи вземания за дружеството, затова и нямало основание да се търси отговорност на управителя. Освен това ако действително са били налице твърдяните виновни без/ действия, дружеството би следвало да предявило иска приживе на управителя. Всички действия на управителя били извършени със знанието и съгласието на дружеството и в негов интерес, още повече, че управителят е бил и съдружник в това дружество.

Според заключението на експертизата всички преводи са били извършени с надлежно записано основание. По отношение на сумите, изтеглени в брой от управителя, тегленията са били отчетоводени по сметка 501 - приход на каса, което съответствало и на оборотните

ведомости за периода 2011 г. - 2015 г. Ответникът не доказал вземанията да са несъбираеми, за да се приеме, че по този начин управителят е нанесъл вреда на дружеството.

Не било вярно, че Д. А. В. е отказала да предостави счетоводната документация на дружеството. Оспорени били всички твърдения като недоказани и неоснователни.

Ответниците по иска заявили и възражение за изтекла погасителна давност.

От събраните по делото доказателства, преценени по отделно и в съвкупност, се установява следната фактическа обстановка на спора.

Според справката в търговския регистър по партидата на „Екофорсис“ ООД - гр. Кюстендил, с ЕИК 200107876 дружеството е било учредено на 8.05.2008 г. и след 20.07.2012 г. съдружници са били „Еко Булинвес“ ЕООД, притежаващо 3 750 дяла (75 % от капитала) и С. В. В., притежаващ 1 250 дяла (25 % от капитала).

На 28.04.2016 г. по партидата на дружеството е вписана промяна на неговата правноорганизационна форма - еднолично дружество с ограничена отговорност с едноличен собственик на капитала „Еко Булинвес“ ЕООД.

Според справката в търговския регистър по партидата на „Еко Булинвес“ ЕООД - гр. София, с ЕИК 20103620 търговецът е вписан на 3.02.2010 г. със съдружници Л. К. Б. и Я. К. Б.. На 12.03.2011 г. е вписана промяна на правно организационната форма на дружеството - еднолично дружество с ограничена отговорност с едноличен собственик на капитала Л. К. Б.. На 22.06.2022 г. е вписано прехвърляне на всички дружествени дялове в дружеството от Л. К. Б. на приобретателя К. Л. Б..

Според справката в търговския регистър по партидата на „Германея Екоел“ ООД - гр. Сапарева баня, област Кюстендил, с ЕИК 200272130 съдружници в дружеството към 3.04.2016 г. са Община Сапарева баня - гр. Сапарева баня с дялово участие в капитала 1 700 лева и „Екофорсис“ ООД- гр. Кюстендил с дялово участие в капитала 3 300 лева.

На 21.05.2018 г. по партидата на дружеството е вписано прехвърляне на всички притежавани от „Екофорсис“ ООД - гр. Кюстендил дялове в капитала на дружеството на „Б и В холдинг“ ЕООД - гр. Кюстендил, чийто едноличен собственик на капитала е Я. К. Б..

От удостоверение за наследници с изх. № 291/ 6.04.2016 г. на Община Девин, област Смолян се установява, че С. В. В. е починал на 3.04.2016 г. и е оставил наследници по закон Д. А. В. - съпруга, В. С. В. - син и Н. С. В. - дъщеря.

Според справката под пореден № 8 по персоналната партида на „Екофорсис“ ООД в Службата по вписванията - гр. Дупница, вх.рег. № 11177/ 25.06.2010 г. по силата на констативен акт № 109/2010 г., т.VII, дружеството е собственик на поземлен имот с пл. № 000678 в землището на с. Сапарево, м. „Душкевица“, с площ по документи 2 500 кв. м, образуван от имот с № 000668, стар идентификатор 000375.

След обсъждането на установените от доказателствата факти и доводите на страните, в обхвата на правомощията си по чл. 269 от ГПК настоящият състав приема, че обжалваното решение е правилно, като споделя крайните изводи и мотивите на първоинстанционния съд, поради което и на основание чл. 272 от ГПК препраща към тях. В допълнение и в отговор на оплакванията в жалбата намира за нужно да посочи и следното.

I. По иска с правно основание чл. 125, ал. 3 от ТЗ.

Активната легитимация на ищите произтича от установения от доказателствата факт, че са наследници по закон на съдружник, чието членствено правоотношение е било прекратено в хипотезата на чл. 125, ал.1, т.1, пр.1 от ТЗ и на основание чл. 129, ал.1, пр. 2 от ТЗ те наследяват неговия дружествен дял, който съставлява 25 % от капитала на ответното дружество.

Съгласно чл. 125, ал. 3 от ТЗ прекратяването на участието в ООД има за последица правото на съдружника да получи паричната равностойност на дружествения си дял въз основа на счетоводен баланс към края на месеца, през който е настъпило прекратяването на членството. Делът на прекратилия участието си съдружник се определя съобразно баланс на наличното имущество на дружеството към момента на прекратяване на членството като съразмерна на участието на съдружника част от паричната оценка на чистото имущество (актив), притежавано от дружеството към този момент. Съобразно приетото в Решение № 10 от 10.09.2012 г. по т. д. № 502/2010 г. на ВКС, II т. о. този дял се формира само при превишаване на сумата на активите над тази на пасивите.

Практиката на касационната инстанция е последователна в разбирането, че стойностното изражение на дружествения дял на съдружник, чието участие в дружество с ограничена отговорност е преустановено, следва да е базирано или на съставен от дружеството междинен счетоводен баланс, който няма обвързваща съда материална доказателствена сила и при оспорване на извършените счетоводни записвания, редовността им подлежи на изрична проверка, или при непредставяне на такъв междинен баланс от задълженото лице, на заключение на допусната и изслушана в хода на делото специализирана икономическа експертиза. (Решение № 224 от 10.09.2010 г. по т. д. № 765/ 2008 г. на ВКС, II т. о.)

В първоинстанционното производство е прието заключение на счетоводна експертиза, изготвено от вещото лице Я. А.. В констативната част експертът посочил, че се е запознал с всички приложени по делото счетоводни документи - оборотни ведомости, счетоводни баланси и отчети за приходите и разходите за периода от

1.01.2011 г. до 31.12.2015 г., два варианта на междинен счетоводен баланс към 30.04.2016 г.

По данни, предоставени от съставителя на балансите, същите били изготвени на база копия от приложените към делото счетоводни документи, като били повторно осчетоводени салдата по счетоводни документи към 31.12.2010 г. Вторият вариант на междинния баланс бил изготвен след допълнителни консултации и при съобразяване с действащите счетоводни стандарти, от което съставителят преценил, че активите били ненадеждни, не носели икономическа изгода от обичайната си дейност и затова били отнесени като загуба за дружеството. При осчетоводяването теглените суми от банковите сметки били осчетоводени като задължение на С. В., не били осчетоводявани като приход в каса на дружеството. На експерта не били представени документи, съставени във връзка с извършени инвентаризации на вземания и задължения за периода от 1.01.2016 г. до 22.05.2018 г., както и данни за предприети действия за събиране на вземанията от физически и юридически лица и/или решение на собственика за отписване на вземанията от физически лица, юридически лица, в т.ч. и свързани лица.

С тези уговорки експертът приел, че чистият актив на дружеството е в размер на 13 836 лева, като припадащия се дял на съдружника, притежаващ 25% от капитала бил 3 459 лева, а на неразпределята печалба, чиято стойност според първия междинен баланс към 30.04.2016 г. била 871 000 лева - 217 750 лева.

При обсъждането на заключението в съдебното заседание на 21.06.2018 г., в обобщение на всички свои констатации и анализа на проверените счетоводни документи експертът изтъкнал, че за целия изследван период и конкретно за въпросните междинни баланси, в счетоводството на ответника нямало „пълнота и попълване на изискващите се документи“, не били спазени основните принципи на Закона за счетоводството за документална обосновааност на счетоводните операции, не били приложени всички документи - ордери, инвентаризационни описи и заповеди, на базата на които се вземат счетоводни операции.

В съдебната практика по приложението на чл. 182 от ГПК господства становището, че счетоводните книги не се ползват с материалната доказателствена сила на официалните документи за съдържащата се в тях информация, което налага тя да се преценява с оглед на всички релевантни за спора данни по делото, включително и за тяхната редовност. Тъй като те представляват вторични счетоводни документи съобразно класификацията по чл. 6 от Закона за счетоводството, защото са носител на преобразувана информация за стопанска операция или за факт, получена от първичен счетоводен документ, който ги удостоверява, редовността им е обусловена от съставянето им въз основа на такъв документ. Тежестта за установяване както на редовността на счетоводните

- 11 -

книги, така и на осъществяването на възпроизведени в счетоводните записи факти, е на страната, позоваваща се на тях. (Решение № 88 от 11.06.2015 г. по гр. д. № 4559/2014 г. на ВКС, IV г. о.)

При категоричната констатация на вещото лице, че счетоводството не е било водено редовно, по смисъла на чл. 182 от ГПК, настоящият състав приема, че информацията, съдържаща се в съставените от ответника междинни баланси към 30.04.2016 г., преценена с оглед на всички релевантни за спора данни по делото, не отразява вярно действителното имуществено състояние на дружеството към същата дата, с оглед приложението на чл. 125 от ТЗ.

В съответствие със задължителната практика на касационната инстанция, според която при установена нередовност на записванията относно балансовата стойност на активите, компрометираща нейната достоверност, равностойността на дружествения дял по чл.125, ал.3 от ТЗ следва да се определи въз основа на нов коректно съставен баланс, като за целта се използва експертизата на вещи лица (Решение № 87 от 6.06.2012 г. по т.д. № 468/ 2011г. на ВКС, II т.о.), във въззивното производство бе назначена служебно счетоводна експертиза. От заключението, изготвено от вещото лице Я. А. и прието в съдебното заседание на 12.10.2022 г. без да бъде оспорено от страните, се установява следното.

Недвижимият имот в с. Сапарево към 9.07.2016 г. не е бил отписан от активите на дружеството и следвало да бъде отразен по сметка 201 - земи, със сумата 625 лева. Притежавания от „Екофорсис“ ООД дружествен дял от 3 300 лева в капитала на „Германея Екоел“ ООД следвало да бъде посочен в баланса на дружеството като дългосрочен финансов актив по сметка 221 - инвестиции в дъщерни дружества. Сумите, изтеглени от банкови сметки на дружеството се осчетоводявали като приход в сметка 501 - каса на дружеството.

Съгласно Счетоводен стандарт 1 „Представяне на финансови отчети“ - т. 5.1. в счетоводния баланс, отчета за приходите и разходите и отчета за паричните потоци се представлява съответната сравнителна информация за предходния отчетен период по отношение на всеки раздел, група и статия в тях. Когато наличната информация за предходния отчетен период не била сравнима с тази за текущия, същата се преобразувала (коригирала), което се оповестявало в приложението.

Според данните от съставения от вещото лице коригиран междинен баланс към 30.04.2016 г., разликата между актива и пасива на баланса (без собствения капитал, резервите и финансовия резултат) била превишение на актива (т. нар. чист актив) с 875 798.05 лева. Сумата, припадаща се на дружествен дял от 25%, била 218 949.51 лева.

След обсъждането на заключението заедно с другите доказателства по делото, съдът не намира основания за прилагане на разпоредбата на чл. 202 от ГПК, и го кредитира изцяло.

Изложените съждения обуславят извода, че искът с правно основание чл. 125 от ТЗ е основателен за сумата 218 949.51 лева и тъй като с молбата се претендира присъждането на част от тази сума в общ размер 50 000 лева, ответникът ще следва да заплати на всеки един от ищите равностойността на припадащата им се съобразно разпоредбите на чл.5 и чл. 9 от Закона за наследството част, която е в размер на 16 250 лева.

II. По насрещния иск с правно основание чл. 145 от ТЗ.

Предвидената в чл. 145 от ТЗ специална имуществена отговорност на управителя е обусловена не само от мандатното, но и от органното правоотношение между него и търговското дружество, и възниква при осъществяване на специфични предпоставки - виновно и противоправно неизпълнение на задълженията на управителя по повод управлението на дружеството, от което са произлезли вреди за дружеството.

Абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на иска - както срещу действащ, така и срещу бивш управител, е наличието на решение по чл. 137, ал. 1, т. 8 от ТЗ на общото събрание на съдружниците, респ. на едноличния собственик на капитала, за търсене на имуществена отговорност за причинени на дружеството вреди от управителя. (Решение № 188 от 20.12.2016 г. по т. д. № 1525/2015 г. на ВКС, II т. о.)

В конкретния случай искът следва да бъде преценяван като процесуално допустим, тъй като ищецът е представил протокол от 6.04.2017 г., в който е отразено решение на едноличния собственик на капитала Л. К. Б. за предявяването на иск по чл. 145 от ТЗ срещу наследниците на С. В. В. за сумата 50 000 лева - част от сумата 996 112 лева, представляваща обезщетение за причинените от него вреди на дружеството.

Според практиката на касационната инстанция имуществената отговорност на управителя от осъществения фактически състав на т. нар. „управителски деликт“ не разкрива особености, неприсъщи на гражданската отговорност, изразяваща се в задължение за поправяне на причинените вреди (договорни или деликтни). Независимо, че чрез иска по чл. 145 от ТЗ се търси лична виновна отговорност на управителя за причинени на дружеството имуществени вреди, това не означава, че претенциите във връзка с работата му могат да бъдат предявени само лично към него. Задължението на наследодателя да обезщети причинените от него имуществени и неимуществени вреди, като имуществено, се наследява от законните наследници съгласно чл. 60 от Закона за

- 13 -

наследството и те са пасивно легитимирани да отговарят по този иск. (Решение № 177/ 11.08.2014 г. на ВКС по т.д. № 66/2012 г. на ВКС, II т.о.)

В съответствие с това разрешение следва да се приеме, че в настоящия случай наследниците на починалия управител на дружеството, са пасивно легитимирани по иска с правно основание чл. 145 от ТЗ.

Съгласно постоянната практика на касационната инстанция фактическият състав на специалната отговорност на управителя обхваща виновното, противоправно, вредоносно неизпълнение на неговите задължения, което възпрепятства управлението на дружеството и

от което са последвали вреди. Осъщественият фактически състав на „управленския деликт“ включва установяване на натоварване за извършване на действия на управление, действие или бездействие на управителя, установяване на вредата по основание и размер. В случай, че е налице вреда следва конкретно да се посочи как е реализирана, кое е действието/бездействието на лицето, натоварено с управленски функции, какво конкретно нарушение на кое правило е извършил. Когато липсва основание за изключване на отговорността следва да се установи налице ли е причинно-следствена връзка между установената вреда и действието/ бездействието на управителя. (Решение № 177 от 11.08.2014 г. по т. д. № 66/ 2012 г. на ВКС, II т.о.). В съответствие с правилото на чл. 154 от ГПК установяването на елементите от фактическия състав на приложимата норма е в тежест на ищеца.

Предмет на въззивната жалба е частта от първоинстанционното решение, с което частичната искова претенция е отхвърлена за разликата над сумата 4 000 лева (невнесената в касата на дружество цена на продаден на 23.02.2016 г. лек автомобил „Хюндай“) до пълния предявен размер от 50 000 лева. Следователно дължимата от въззивния съд проверка е относно основателността на останалата част от претенцията, в която са включени сумите : 250 000 лева, представляваща общия размер на сумите, преведени в периода 2011 г. - 2014 г. от сметките на дружеството по две лични сметки на управителя, които впоследствие не били върнати на дружеството ; 141 730 лева, представляваща общия размер на сумите, раздадени като необезпечени заеми на различни лица ; 544 382 лева, представляваща общия размер на изтеглените от управителя суми от касата на дружеството, които не са били използвани за нуждите на дружеството и не били налични в касата на дружеството.

Главната обективна предпоставка за реализирането на отговорността на управителя в хипотезата на чл. 145 от ТЗ е наличието на вреда за дружеството, която се изразява в намаляване на имуществото в неговия патримониум (липса на парични средства или други материални активи).

Съобразно приетото в Решение № 2807 от 28.07.2017 г. по т. д. № 1945/2016 г. на ВКС, I т. о. доколкото вредата настъпва в имущественото състояние на търговеца, подлежащо на счетоводно отразяване и отчитане, доказването ѝ като факт е в тежест на ищеца, *който трябва да установи не само извършеното от самия него счетоводно отразяване, а и че то е редовно и документално обосновано*. Средство за постигане на такава обоснованост са вътрешната ревизия и инвентаризацията, защото целта им е чрез извършването на пълна или частична проверка да бъде установено по обективен начин съответствието между документалното и фактическото състояние на активите и пасивите на стопанския субект към определен момент, което се установява от нарочна комисия, назначена от ръководителя на предприятието, която отразява резултата от проверката в съответен писмен първичен счетоводен документ (протокол), служещ като основание за по-нататъшните счетоводни записвания. Управителят отговаря за цялостната дейност на дружеството, включително и за разплащания с контрагенти на дружеството, при което определен вид актив може да

послужи за погасяване на пасив или да бъде трансформиран в друг вид актив, поради което ангажирането на отговорността му за вреди от липси изисква извършването на пълна, а не частична проверка на имущественото състояние на дружеството.

Ищецът не твърди, а и по делото няма данни, такава ревизия (инвентаризация) да е била извършвана нито преди, нито след смъртта на управителя. Категорична е, обаче констатацията, че не е налице осчетоводяване на твърдените с молбата липси, въз основа на първични счетоводни документи (инвентаризационен опис, протокол за резултат от инвентаризация, сравнителна ведомост, приходни и разходни касови ордери и др.).

Както е отбелязано в цитираното решение на ВКС, ревизионният акт или протокола за инвентаризация не са единственото средство за установяване на вреда, настъпила вследствие недостиг на стоково-материални ценности или парични средства с неустановен произход към определен релевантен момент. Доказването може да бъде осъществено и с назначаването на експертиза, чиято задача следва да бъде извършването на цялостна проверка за движението на активите и пасивите на предприятието и то въз основа на счетоводни документи, които са били съставени преди и към момента на причиняването на вредата или откриването ѝ, от които пряко може да бъде установено несъответствие между документалното и фактическото състояние на имуществото на управляваното дружество към посочения в молбата момент.

В настоящият случай ищецът не е поискал поставянето на такава задача на експертизата, а е нужно да се изтъкне, че тя щеше да бъде и обективно неизпълнима, с оглед коментираното по - горе изявление на

- 15 -

експерта, че в счетоводството на дружеството не са били намерени всички документи - ордери, инвентаризационни описи и заповеди, на базата на които се вземат счетоводни операции.

В контекста на изложеното като несъстоятелно следва да бъде преценявано възражението на дружеството, че отговорността за нередовното водене на счетоводството му била изцяло на неговия управител.

Съгласно чл. 141, ал. 1 от ТЗ управителят организира и ръководи дейността на дружеството съобразно закона и решенията на общото събрание и в качеството си на ръководител на предприятието, по смисъла на чл. 16, ал.1, т.2 от Закона за счетоводството, организира текущото счетоводно отчитане в съответствие с разпоредбите на този закон. В това си качество обаче, специалният закон не предвижда той да носи лична отговорност за редовното водене на счетоводството на дружеството, каквато например му е изрично вменена с разпоредбата на чл. 143, ал. 3 от ТЗ *относно редовното водене на дружествените книги* (книга за дяловете и протоколна книга за решенията на общото събрание). В чл. 10 от Закона за счетоводството ясно е казано, че *отговорност за*

достоверността на информацията в счетоводните документи и техническите информационни носители носят лицата, които са ги съставили и подписали.

Несъстоятелно е и възражението за наличие на обективна невъзможност за дружеството да състави междинен баланс, основано на твърдението, че тази невъзможност е по причина на нежеланието на съпругата на починалия управител да предостави съхраняваната при нея счетоводна документация.

Страните не спорят, че в периода 2011 г. - 2015 г. счетоводството на дружеството е било водено от И. В. В.. В отговора на нотариалната покана от 4.07.2016 г., изпратена от Л. Б. - едноличен собственик на капитала на вече преобразуваното в еднолично дружество с ограничена отговорност, последният заявил, че в края на месец април 2016 г. е предал счетоводната документация на съпругата на починалия управител. В отговора на изпратената ѝ от Л. Б. нотариална покана от 4.07.2016 г. Д. В. отрекла при нея да има счетоводни документи на дружеството, освен копие от договор за заем, с който дружеството предоставило личен заем на Л. Б.. В молба с вх. № 6311/ 9.11.2017 г. процесуалният представител на ответниците по насрещния иск представил документи, отнасящи се до строеж на водоелектрическа централа от „Германея Екоел“ ООД.

Преценката на тези доказателства не води до извода, че твърдението на ищеца е доказано. В отговора на счетоводителя не са посочени конкретните документи, които са били предадени на съпругата на управителя, за да се установи дали те биха имали отношение към съставянето на междинен баланс. Представените от пълномощника адвокат С. документи не съдържат никаква счетоводна информация, която да способства както за изготвянето на баланс, така и за установяването на факти, които са релевантни за доказването на твърденията по насрещния иск. Следователно не може да се приеме за установено, че Д. В. - ответница по този иск, е съхранявала при себе си счетоводни документи, които умишлено не е предоставила на дружеството, с което е осуетила съставянето на междинен счетоводен баланс към 30.04.2016 г., както и извършването на ревизия (инвентаризация) на имуществото на дружеството.

Така изложените факти и констатации обуславят извода, че ищецът не е успял да докаже осъществяването на значимия за спора факт - наличието на вреда в имущественото състояние на търговеца, установена в резултат на извършено от него счетоводно отразяване, което е редовно по смисъла на чл. 182 от ГПК и документално обосновано с оглед изискванията на Закона за счетоводството.

Липсата на основния елемент от фактическия състав на т.нар. „управителски деликт“ прави безпредметно обсъждането на въпроса за евентуално виновно поведение на управителя във връзка с изпълнението на задълженията му по повод управлението на дружеството.

Изложените до тук съждения водят до заключението, че развитите във въззивната жалба оплаквания са неоснователни и поради съвпадането

на крайните изводи на настоящия състав на въззивната инстанция с тези на първостепенния съд обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

Предвид крайния изход от спора в настоящата инстанция въззивникът следва да бъде осъден да заплати на ответниците по жалбата на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК разноски в общ размер 3 285 лева, в който са включени сумите: 2 030 лева - адвокатско възнаграждение за процесуално представителство във въззивното производство ; 1 005 лева - разноски, направени в касационното производство и 250 лева - депозит за назначената във въззивното производство счетоводна експертиза.

По изложените съображения Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав

РЕШИ:

- 17 -

Р Е Ш И:

ПОТЪРЪЖДАВА решение № 25 от 9.04.2019 г. по т.д. № 82/ 2016 г. на Окръжен съд - Перник **в частта му, с която** „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил е осъдено да заплати на основание чл.125, ал.3 от ТЗ на Д. А. В. и на В. С. В. и Н. С. В., действащи ч., всички от гр.***, област ***, сумата 16 250 лева на всеки един от тях, представляваща съответната на квотите им част от сумата 50 000 лева - част от общата стойност на дела от имуществото на дружеството - 226 074 лева, притежаван от техния наследодател С. В. В., починал на 3.04.2016 г., ведно със законната лихва, считано от 9.11.2017 г., **както и в частта, с която** насрещния иск с правно основание чл. 145 от ЗЗД, предявен от „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил срещу Д. А. В. и В. С. В. и Н. С. В., действащи ч., е отхвърлен , като неоснователен и недоказан за разликата над сумата 4 000 лева до пълния предявен размер от 50 000 лева.

ОСЪЖДА „Екофорсис“ ЕООД - гр. Кюстендил, ул. „Гороцветна“ № 35, ет. 1, с ЕИК 200107876 **да заплати на Д. А. В.**, с ЕГН ***** **и В. С. В.**, с ЕГН ***** **и Н. С. В.**, с ЕГН ***** , действащи ч., от гр. ***, област ***, ул. „****“, № ** *на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата 3 285* (три хиляди двеста осемдесет и пет) **лева**, представляваща

разноски във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Република България в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____